

BASHAR MURKUS - HAIFA

Kan je jouw huidige leef- en werkomstandigheden beschrijven? Wat kan je vertellen over de bredere situatie van de stad/ het land waar je je bevindt?

Ik schrijf het antwoord op deze vraag precies op de dag dat een mogelijke datum waarop samenscholingen terug toegelaten worden in Haifa, de stad waar ik woon, en de uitgebreidere regio in zicht komt. Gradueel zouden eerst bijeenkomsten van 20 mensen mogelijk zijn, dan van 100 mensen en zo totdat alle beperkingen op samenscholingen halverwege juni opgeheven zullen worden. Dit betekent dat er opnieuw publiek in theaters zal worden toegelaten.

Bijeenkomsten die opnieuw toegelaten worden! Verdorie!

Toen ik zonet het nieuws las, was ik eerlijk gezegd niet opgelucht. Mijn gevoel kan eerder omschreven worden als ongerustheid.

Hoewel de gedwongen sluitingsperiode niet langer dan drie maanden heeft geduurd, ben ik echt bang voor een snelle terugkeer. Ik ben bang wat er is gebeurd, en de effecten ervan op het publiek en op ons, te negeren. Als er iets is dat ik niet wil zien gebeuren, dan is het dat we weer aan het werk gaan in ons theater, het onafhankelijke Khashabi Theater in Haifa, alleen maar omdat we verondersteld worden om opnieuw voorstellingen te spelen.

Ik kan niet precies de vinger op de wonde leggen en verklaren waar die angst vandaan komt, maar ik wil niet opnieuw theater gaan beoefenen vooraleer we allemaal opnieuw en normaal van onze bewegingsvrijheid kunnen genieten. Ik wil geen theatervoorstellingen organiseren alvorens onze angst verdwijnt om zich op minder dan twee meter afstand van de ander te bevinden. Ik wil geen theater beoefenen vooraleer we werkelijk begrijpen wat deze beproeving, die wel een repetitie lijkt, betekent. Een repetitie waarvan we allemaal, over de ganse wereld, deel uitmaken. Een repetitie waarin we worden geregisseerd door staten en regimes die ons willen drillen om te leven onder militair gezag dat ons leven in de rechtsstaat bepaalt. Een repetitie waarin wij allen onze rol met volle overtuiging spelen. Ik wil niet opnieuw het podium op en het publiek aanspreken vooraleer we onszelf als mensheid de vraag stellen hoe we konden toestaan dat ouderen heel alleen stierven, dat ze door een pandemie en eenzaamheid vermoord werden in Italië, Spanje en zovele andere landen.

Welke impact heeft de pandemie op de productie en presentatie van jouw werk?

Zoals het geval is voor velen, heeft de epidemie mijn werkplannen voor een heel jaar overhoop gehaald, en dat heeft me eerlijk gezegd erg verdrietig gemaakt. Op persoonlijk vlak was dit een heel belangrijk jaar in mijn carrière, omdat een nieuwe fase van internationale interesse in mijn werk was aangebroken. We zouden onze laatste voorstelling "The Museum" spelen binnen het officiële programma van de 74e editie van het Festival d'Avignon in Frankrijk. Deel uitmaken van dit festival was één van mijn ambities en dromen. We zouden ook voor het eerst een dubbele Italiaanse première spelen van onze voorstellingen "The Museum" en "HASH" binnen het Romaeuropa Festival. Verder stond er een week lang spelen in het prachtige "Théâtre de la Ville" in Parijs op het programma,... De lijst is lang. Al deze afgelastingen zijn echt triest. Ook buiten het kader van internationale tours met Khashabi Theater in Frankrijk, Nederland, Italië en België, is veel persoonlijk werk geannuleerd; voorstellingen in Haifa, een nieuw project in Duitsland,...

Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we deze voorstellingen volgend jaar opnieuw kunnen programmeren en dat we deze prachtige artistieke banden verder zullen kunnen ontwikkelen.

Hoe kijk je op dit moment als artiest naar de toekomst?

Khashabi Theater en ik hebben ervoor gekozen om niet op de kar te springen van snelle en digitale reacties op de pandemie, omdat we geloven dat theater een tastbare ruimte nodig heeft om in contact te komen met het publiek dat ervoor gekozen heeft om hier en nu samen te zijn. Zolang dit niet mogelijk is, is voor ons het hele idee van theater onmogelijk.

Ons antwoord op de toekomst was om aan het werk te gaan en onderzoek uit te voeren voor ons nieuw theaterproject, dat we midden volgend jaar zullen presenteren.

Dus ben ik met veel plezier terug aan mijn werktafel in de studio gaan zitten. Ik was deze keer zelfs gedwongen om samen met mijn tekeningen en aantekeningen vier keer van tafel te veranderen. In vier verschillende kamers heb ik gewerkt. Eerst in Duitsland nadat daar de repetities van een stuk werden afgelast, daarna in verschillende kamers hier in Palestina totdat ik eindelijk mocht terugkeren naar mijn eigen werkkamer in Haifa. Het verbaast me enigszins hoe enthousiast ik ben over dit nieuwe project. Met een ongekende ijver werk ik eraan, profiterend van het enige positieve aspect van het 'huisarrest', namelijk de vele vrije tijd en rust.

Ons volgende stuk zal een moderne tragedie zijn, anders dan alle andere. Tot dusver heb ik veel voorlopige ideeën opgetekend en ik kan niet wachten om ze op het podium uit te proberen met de acteurs en de rest van het ensemble, op het moment dat dat terug mogelijk zal zijn.

Welke ideeën, gedachten, citaten, kunstwerken of boeken... wil u met de lezer delen?

Ik ben geen fan van het geven van advies, maar als ik toch op deze vraag moet antwoorden, dan wel als volgt: Toevallig ben ik tijdens de lockdown opnieuw Homerus en Ovidius beginnen te lezen. Ik heb de Ilias en Odyssee van Homerus opnieuw gelezen, en dagelijks blader ik door de Metamorfozen van Ovidius terwijl ik een tas koffie drink.

Nu ik erover nadenk, hoop ik echt dat schrijvers en kunstenaars zich niet onbezonnen en haastig op deze nieuwe epidemie zullen gooien en daarrond gaan werken om er snel op te reageren. Ik hoop dat ze zullen proberen de impact van de afgelopen maanden op kunst en cultuur diepgaand te begrijpen.

*vertaling vanuit het arabisch door Lore Baeten